



Cygnus olor

Cigne mut / Cisne vulgar o mudo

Per Juan Bernal Guerrero

Au aquàtica de gran mida, de color blanc, potes curtes i coll llarg. Elegant sobre l'aigua, pesat i maldestre al terra. Vol potent i directe amb forts, sonors i brunzinares batuts d'ala.



Dades tècniques
Longitud entre 1,45 i 1,60 m.
Envergadura entre 2 i 2,40 m.
Pes entre els 10 i 12 kg.

Distribució

El cigne mut es troba àmpliament distribuït pel Paleàrtic, des d'Europa fins al nord-est d'Àsia. La població occidental i central té una distribució gairebé contínua, des de la Gran Bretanya i Irlanda fins a la Rússia, en tant que la població oriental assoleix des del sud-est d'Europa i Àsia, amb desplaçaments migratoris cap a la regió de la Mar Negra i la Mar d'Azov, Mar Caspi i Kazakhstan i fins a l'Iran, l'Afganistan i Mongòlia (Weiloch 1991).

A la Península Ibèrica és un visitant ocasional de les zones costaneres de nord i est peninsular. A més d'aquests escassos viatgers, procedents de centre i nord d'Europa, a la nostra geografia hi ha alguns petits nuclis reproductors d'aus assilvestrades procedents de les nombroses introduccions de l'espècie que s'han dut a terme en parcs i jardins, a l'igual que ha passat a diferents parts d'Europa.

L'Aiguabarreig Segre-Cinca a Mequinensa no és una excepció, per tant la seva població nidificant és artificial. Els escassos exemplars de les poblacions salvatges que arriben a la Península Ibèrica ho fan a la zona del cantàbric i a determinades zones humides del litoral català.

A Catalunya (*Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern*. Bernal, J. et al., 2011), es considera com a resident, procedent d'introduccions, amb nuclis estables al riu Segre entre l'Aiguabarreig i

el sud de la Noguera, i als aiguamolls de l'Empordà. Cita la presencia de exemplars i/o parelles disperses per la Comunitat Autònoma, procedents de diferents introduccions i/o dispersió dels joves dels nuclis reproductors.

A l'Aragó (*Atlas de Esppecies Nidificantes*. Sampietro, 2001), es considera l'espècie com accidental hivernal, citant una única observació al gener de 1963 que s'atribueix a una irrupció provocada per una onada de fred.

A Mequinensa, i vinculada a l'Aiguabarreig, cua de l'Embassament de Riba-Roja, l'espècie es considera establerta com a reproductora, procedent d'introduccions. Va ser al 2002 quan de manera premeditada es va alliberar un exemplar femella, al que prèviament es va anellar, a prop del Bosc de Sant Jaume a La Granja d'Escarp (Segrià, Lleida). Estrada et al (2004), recull la primera cita de reproducció probable a l'Aiguabarreig l'any 2003, i des d'aleshores l'espècie ha anat ampliant la seva població reproductora a l'Aiguabarreig, on es poden observar entre 9 i 11 parelles reproductores i fins a 74 exemplars hivernants, entre adults i joves, durant la hivernada de 2021. Per tant es pot considerar com a una espècie al·lòctona establerta.

Hàbitat

El cigne mut s'adapta molt bé a zones humides d'aigua dolça, com ara aiguamolls, llacs, embassaments, canals i rius, amb una gran adaptació a habitats degradats i/o antropitzats dels que es beneficien, com els canyissar/xiscars (*Phragmites australis*), cosa que el permet viure amb tranquil·litat; durant l'hivern pot fer desplaçaments a estuaris costers amb aigües més salobres.



Alimentació

La seva variada dieta eminentment vegetal i el seu llarg coll el permet arribar a plantes aquàtiques relativament profundes, juntament amb invertebrats aquàtics com ara mol·luscs, insectes i cucs, així com ocasionalment petits amfibis, li garanteixen una dieta completa.



Reproducció

Sociable fora del període reproductiu, moment en què es torna territorial i agressiva. Cap al mes de març comencen les parades nupcials, i una vegada establerta la parella comença la construcció del niu, una gran acumulació de material, sempre ubicat surant entre el xiscar/canyís i l'aigua, que pot assolir els 2 metres de diàmetre. La posta pot ser d'entre 5 i 8 ous, que covarà durant uns 36-38 dies. Aproximadament en dos mesos els joves estaran preparats per volar, però encara romandran amb els pares fins a finals de la hibernada, moment en el qual els hi faran fora, formant d'aquesta manera grups de joves de primer i segon any, que es mantindran junts fins que madurin sexualment. A partir d'aquí es crearan les noves parelles, que abandonaran el grup en busca de nous emplaçament on construir els nius.

Curiositats

Dimorfisme sexual, com diferenciar el mascle de la femella? Ens hem de fixar en el bec, la protuberància fosca a sobre d'ell, fixe'u-vos en la imatge.



Femella



Mascle

Poden viure a prop de 20 anys en condicions normals, no obstant s'ha de tenir present que factors externs poden reduir dràsticament la seva supervivència.

El sobrenom de mut, el ve donat del fet que és l'única espècie de cigne que quan vola no emet cap mena de nota de contacte.

La seva introducció i presència en zones humides fora de la seva àrea de distribució (con-

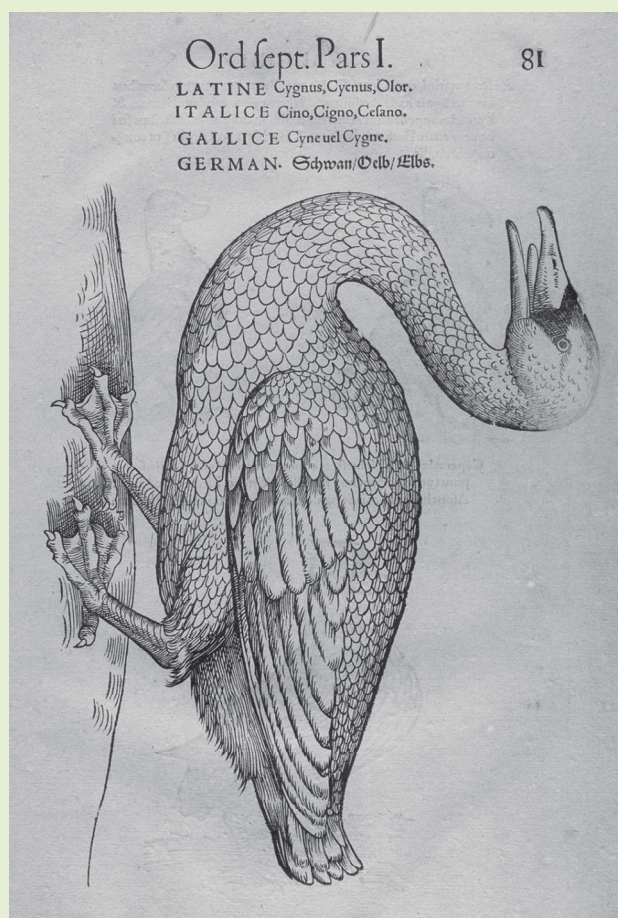
dició d'al·lòcton) poden comportar desplaçament d'espècies autòctones, com a per exemple altres espècies d'ànecs, amb els que comparteix la mateixa dieta.

La para nupcial en el cigne es recíproca, tant el mascle com la femella fan els seus moviments per tal de seduir a la seva parella, fins que arriben a sincronitzar-los, moment en que es miren cara a cara formant un cor entre els seus becs i la S dels seus colls, imatge molt buscada per fotògrafs de natura entre altres.

Un cigne empenyat et pot fer caure d'una barca i amb les seves ales poden fer-te lesions importants, per aquest motiu es summament important no apropar-se al niu, ni als polls quan naden amb els pares.

Juan Bernal Guerrero

Naturalista especialitzat en ornitologia
Tècnic de fauna, Educador Ambiental, Formador
i Guia per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia)



Cygnus Olor.

Conrad Gesner, año 1560

Biblioteca Nacional de Francia